

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 4 päivänä joulukuuta 2012

662/2012

Laki

kilpailulain muuttamisesta

Annettu Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 2012

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kilpailulain (948/2011) 8-11 §, 12 §:n 3 momentti, 14 §:n 1 ja 2 momentti, 15 §:n 1 momentti, 16 §:n 1 ja 2 momentti, 17 §, 18 §:n 1 momentti, 19 §:n 1 momentti, 20 §:n 3 momentti, 22 §:n 3 momentti, 23 §:n 1, 2 ja 5 momentti, 25 ja 26 §, 29 §:n 1 momentti, 30 ja 31 §, 32 §:n 1 ja 2 momentti, 33 §:n 1 ja 2 momentti, 34 ja 35 §, 36 §:n 1 ja 3 momentti, 37 §:n 1, 3 ja 5 momentti, 38 §:n 1, 3 ja 4 momentti, 39—41 §, 44 §:n 1 momentti, 45 §, 46 §:n 1 momentti sekä 49 § seuraavasti:

8 §

Kielto panna kilpailunrajoitus täytäntöön

Sopimukseen, sääntömääräykseen, päätöksen tai muuhun oikeustoimeen tai järjestykseen sisältyvää ehtoa, joka on 5 tai 7 §:n taikka Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 tai 102 artiklan taikka markkinaoikeuden tai Kilpailu- ja kuluttajaviraston antaman määräyksen, kiellon tai veloitteen taikka Kilpailu- ja kuluttajaviraston antaman väliaikaisen kiellon tai veloitteen vastainen, ei saa soveltaa eikä panna täytäntöön, jollei markkinaoikeus toisin määrää.

9 §

Määräys lopettaa kilpailunrajoitus ja velvollisuus toimittaa hyödyke

Jos kilpailunrajoitus on kielletty 5 tai 7 §:ssä taikka Euroopan unionin toiminnasta

tehdyn sopimuksen 101 tai 102 artiklassa, Kilpailu- ja kuluttajavirasto voi:

1) määrätä elinkeinonharjoittajan tai elinkeinonharjoittajien yhteenliittymän lopettamaan 5 tai 7 §:ssä taikka Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 tai 102 artiklassa kielletyn menettelyn; ja

2) velvoittaa elinkeinonharjoittajan toimittamaan hyödykkeen toiselle elinkeinonharjoittajalle vastaavanlaisilla ehdoilla kuin ne, joilla hän tarjoaa sitä muille vastaavassa asemassa oleville elinkeinonharjoittajille.

10 §

Sitoumukset

Kilpailu- ja kuluttajavirasto voi päätöksellään määrätä epäiltyyn kilpailunrajoitukseen osallistuneiden elinkeinonharjoittajien ja elinkeinonharjoittajien yhteenliittymien esittämät sitoumukset näitä elinkeinonharjoittajia velvoittaviksi, jos sitoumuksilla voidaan poistaa

toiminnan kilpailua rajoittava luonne. Kilpailu- ja kuluttajavirasto voi ottaa asian uudelleen käsiteltäväkseen, jos jokin päätöksen perusteena oleva tosiseikka on muuttunut olennaisesti, jos asianosaiset elinkeinonharjoittajat rikkovat sitoumuksiaan tai jos päätös on perustunut osapuolten toimittamiin puutteellisiin, virheellisiin tai harhaanjohtaviin tietoihin.

11 §

Ryhmäpoikkeusedun peruuttaminen

Kilpailu- ja kuluttajavirasto voi EY:n perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2003 29 artiklan 2 kohdan mukaisesti peruuttaa sopimukselta, elinkeinonharjoittajien yhteenliittymän päätökseltä tai yhdenmukaistetulta menettelytavalta komission ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisen edun Suomen alueella, jos sopimuksella, elinkeinonharjoittajien yhteenliittymän päätöksellä tai yhdenmukaistetulla menettelytavalla on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan kanssa ristiriidassa olevia vaikutuksia Suomen alueella tai sellaisella osalla Suomen aluetta, joka täyttää kaikki erillisten maantieteellisten markkinoiden tunnuspiirteet.

12 §

Kilpailunrajoituksesta määrättävä seuraamusmaksu

Seuraamusmaksun määrää Kilpailu- ja kuluttajaviraston esityksestä markkinaoikeus. Maksu määrätään maksettavaksi valtiolle.

14 §

Seuraamusmaksusta vapautuminen kartelli-tapauksissa

Elinkeinonharjoittajalle ei määrätä seuraamusmaksua, kun kyse on sellaisesta 5 §:ssä tai Euroopan unionin toiminnasta tehdyn so-

pimuksen 101 artiklassa tarkoitettua kilpailijoiden välisestä salaisesta kilpailunrajoituksesta, jolla vahvistetaan osto- tai myyntihintoja tai muita kauppaehtoja, rajoitetaan tuotantoa tai myyntiä taikka jaetaan markkinoita, asiakkaita tai hankintalähteitä, jos tällaiseen kilpailunrajoitukseen osallinen elinkeinonharjoittaja:

1) toimittaa tietoja ja todisteita, joiden perusteella Kilpailu- ja kuluttajavirasto voi toimittaa 35 tai 36 §:ssä tarkoitettua tarkastuksen; tai

2) toimittaa 35 tai 36 §:ssä tarkoitettua tarkastuksen toimittamisen jälkeen tietoja ja todisteita, joiden perusteella Kilpailu- ja kuluttajavirasto voi todeta, että 5 §:ää tai Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklaa on rikottu.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa seuraamusmaksusta vapautumisen edellytyksenä on lisäksi, että elinkeinonharjoittaja on antanut 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua tietoja ja todisteita ennen kuin Kilpailu- ja kuluttajavirasto on saanut tiedot muuta kautta.

15 §

Seuraamusmaksun alentaminen kartellitapauksissa

Muulle kuin 14 §:n perusteella seuraamusmaksusta vapautuksen saaneelle 14 §:n 1 momentissa tarkoitettuun kilpailunrajoitukseen osallistuneelle elinkeinonharjoittajalle määrättävää seuraamusmaksua alennetaan, jos se toimittaa Kilpailu- ja kuluttajavirastolle tietoja ja todisteita, jotka ovat merkityksellisiä kilpailunrajoituksen tai sen koko laajuuden tai luonteen toteamiseksi ja ennen kuin Kilpailu- ja kuluttajavirasto on saanut tiedot muuta kautta. Seuraamusmaksua alennetaan seuraavasti:

1) 30—50 prosenttia, jos elinkeinonharjoittaja toimittaa tiedot ensimmäisenä;

2) 20—30 prosenttia, jos elinkeinonharjoittaja toimittaa tiedot toisena;

3) enintään 20 prosenttia muissa kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa.

16 §

Edellytykset seuraamusmaksusta vapautumiselle ja seuraamusmaksun alentamiselle kartellitapauksissa

Edellä 14 §:ssä tarkoitetun seuraamusmaksusta vapautumisen tai 15 §:ssä tarkoitetun seuraamusmaksun alentamisen edellytyksenä on lisäksi, että elinkeinonharjoittaja:

1) lopettaa osallistumisensa kilpailunrajoitukseen välittömästi toimitettuaan Kilpailu- ja kuluttajavirastolle 17 §:n 1 momentissa tarkoitetun hakemuksen;

2) toimii yhteistyössä Kilpailu- ja kuluttajaviraston kanssa koko kilpailunrajoituksen selvittämisen ajan;

3) ei hävitä hakemuksen piiriin kuuluvia todisteita ennen 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua hakemuksen toimittamista eikä hakemuksen toimittamisen jälkeen; ja

4) pitää salassa 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua hakemuksen sisällön ja sen, että on tehnyt hakemuksen tai että harkitsee hakemuksen tekemistä.

Elinkeinonharjoittaja voi 1 momentin 1 kohdan estämättä Kilpailu- ja kuluttajaviraston ohjauksessa jatkaa osallistumista kilpailunrajoitukseen siinä laajuudessa kuin se on välttämätöntä 35 ja 36 §:ssä tarkoitettujen tarkastusten onnistumisen turvaamiseksi.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto ei ota kantaa muihin samaa asiaa koskeviin 14 §:ssä tarkoitettuihin hakemuksiin, ennen kuin se on ratkaissut, myönnetäänkö ensimmäisenä hakemuksen toimittaneelle elinkeinonharjoittajalle ehdollinen vapautus seuraamusmaksusta. Jos elinkeinonharjoittaja on samassa 14 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettussa asiassa jättänyt tai jättämässä Euroopan komissiolle tai toisen Euroopan unionin jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle hakemuksen seuraamuksesta vapautumiseksi, ehdollinen vapautus voidaan myöntää lyhennetyin hakemuksen perusteella.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto antaa menettelyn lopuksi kirjallisen päätöksen siitä, täyttääkö elinkeinonharjoittaja kaikki 14 tai 15 ja 16 §:n edellytykset.

Kilpailu- ja kuluttajavirastolle 14 §:ssä tarkoitetun vapautuksen tai 15 §:ssä tarkoitetun alennuksen saamiseksi toimitettuja tietoja ja todisteita ei voida käyttää muuhun tarkoitukseen kuin 9 §:ssä tarkoitettua määräystä lopettaa kilpailunrajoitus tai velvollisuutta toimittaa hyödyke, 10 §:ssä tarkoitettua sitoumuspäätöstä, 11 §:ssä tarkoitettua ryhmäpoikkeuksen edun peruuttamista tai 12 §:ssä tarkoitettua seuraamusmaksuesitystä koskevan asian käsittelyyn Kilpailu- ja kuluttajavirastossa, markkinaoikeudessa tai korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

17 §

Seuraamusmaksusta vapautumista ja seuraamusmaksun alentamista koskeva menettely kartellitapauksissa

Edellä 14 §:ssä tarkoitettua seuraamusmaksusta vapautumista ja 15 §:ssä tarkoitettua seuraamusmaksun alentamista haetaan Kilpailu- ja kuluttajavirastolta. Kilpailu- ja kuluttajavirasto voi asettaa määräajan, jonka kuluessa hakijan on toimitettava Kilpailu- ja kuluttajavirastolle 14 §:ssä tarkoitettut tiedot ja todisteet.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto myöntää elinkeinonharjoittajalle ehdollisen vapautuksen seuraamusmaksusta, kun elinkeinonharjoittaja on toimittanut Kilpailu- ja kuluttajavirastolle 14 §:ssä tarkoitettut tiedot ja todisteet.

18 §

Seuraamusmaksun alentaminen muissa kuin kartellitapauksissa

Kun kyse on muusta kuin 14 §:n 1 momentissa tarkoitettua kilpailunrajoituksesta, Kilpailu- ja kuluttajavirasto voi esittää, että elinkeinonharjoittajalle tai elinkeinonharjoittajien yhteenliittymälle määrätään pienempi seuraamusmaksu kuin se muuten olisi, tai jättää seuraamusmaksuesityksen tekemättä, jos elinkeinonharjoittaja tai elinkeinonharjoittajien yhteenliittymä on merkittävästi avustanut Kilpailu- ja kuluttajavirastoa kilpailunrajoituksen selvittämisessä.

19 §

Seuraamusmaksun vanhentuminen

Seuraamusmaksua ei saa määrätä 5, 7, 25 tai 27 §:n taikka Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 tai 102 artiklan säännösten rikkomisesta, ellei esitystä markkinaoikeudelle ole tehty viiden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona rikkominen tapahtui, tai jatkettun rikkomisen osalta viiden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona rikkominen päättyi. Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimenpiteet kilpailunrajoituksen tutkimiseksi aloittavat vanhentumisajan kulumisen alusta.

20 §

Vahingonkorvaus

Oikeus korvaukseen vanhentuu, jollei korvauskannetta ole pantu vireille kymmenen vuoden kuluessa siitä päivästä, jona rikkominen tapahtui, tai jatkettun rikkomisen osalta kymmenen vuoden kuluessa siitä päivästä, jona rikkominen päättyi. Jos korvausvaatimus perustuu kilpailunrajoitukseen, jonka Kilpailu- ja kuluttajavirasto on päätöksellään todennut 1 momentissa tarkoitetun kiellon vastaiseksi tai josta se on tehnyt markkinaoikeudelle esityksen seuraamusmaksun määrittämiseksi, oikeutta korvaukseen ei kuitenkaan katsota vanhentuneeksi, ennen kuin on kulunut yksi vuosi siitä, kun asiassa annettu ratkaisu sai lainvoiman.

22 §

Soveltamisala

Säännöksiä yrityskauppavalvonnasta ei sovelleta, jos yrityskauppa kuuluu yrityskeskittymien valvonnasta ("EY:n sulautuma-asetus") annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 139/2004 soveltamisalaan, paitsi jos Euroopan komissio siirtää yrityskeskittymän Kilpailu- ja kuluttajaviraston käsiteltäväksi mainitun asetuksen 4 artiklan 4 kohdan tai 9 artiklan nojalla.

23 §

Yrityskaupan ilmoittaminen

Edellä 22 §:ssä tarkoitettu yrityskauppa on ilmoitettava Kilpailu- ja kuluttajavirastolle sopimuksen tekemisen, määräysvallan hankkimisen tai arvopaperimarkkinalain (495/1989) 6 luvun 3 §:n mukaisen julkisen ostotarjouksen julkistamisen jälkeen, mutta kuitenkin ennen kaupan täytäntöönpanoa. Yrityskauppa voidaan myös ilmoittaa Kilpailu- ja kuluttajavirastolle heti, kun osapuolet voivat osoittaa riittävällä varmuudella aikomuksensa tehdä yrityskauppa.

Yrityskaupasta, johon sovelletaan työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain (354/1997) 3 tai 10 luvun säännöksiä, eläkesäätiölain (1774/1995) 11 luvun säännöksiä tai vakuutuskassalain (1164/1992) 12 luvun säännöksiä, on ilmoitettava Kilpailu- ja kuluttajavirastolle, kun yrityskaupan osapuolet ovat saaneet tiedon Finanssivalvonnan suostumuksesta tai siitä, ettei Finanssivalvonta vastusta yrityskauppaa. Ilmoitusta yrityskaupasta ei kuitenkaan tarvitse tehdä, jos Finanssivalvonta on jonkin edellä tässä momentissa mainitun lain mukaisesti pyytänyt yrityskaupasta Kilpailu- ja kuluttajaviraston lausunnon ja Kilpailu- ja kuluttajavirasto on lausunnossaan katsonut, ettei estettä kaupan hyväksymiselle ole.

Kilpailu- ja kuluttajaviraston tutkintavaltuuksista sen käsitellessä yrityskauppavalvontaa koskevia asioita säädetään 33, 35, 37, 38 ja 46 §:ssä.

25 §

Yrityskaupan kieltäminen ja ehtojen asettaminen

Markkinaoikeus voi Kilpailu- ja kuluttajaviraston esityksestä kieltää tai määrätä purettavaksi yrityskaupan tai asettaa yrityskaupan toteuttamiselle ehtoja, jos yrityskauppa olennaisesti estää tehokasta kilpailua Suomen markkinoilla tai niiden oleellisella osalla erityisesti siitä syystä, että sillä luodaan määrävä markkina-asema tai vahvistetaan sitä.

Markkinaoikeus voi Kilpailu- ja kuluttaja-

viraston esityksestä kieltää 1 momentissa tarkoitettuna lisäksi myös sellaisen sähkömarkkinoilla tapahtuvan yrityskaupan, jonka seurauksena yrityskaupan osapuolten ja niihin 24 §:n 1—3 momentin mukaisessa suhteessa olevien jakeluverkkotoimintaa harjoittavien yhteisöjen tai laitosten yhteenlaskettu siirto- liiketoiminnan osuus 400 voltin jännitteellä jakeluverkossa siirretystä sähkömäärästä ylittää valtakunnallisesti 25 prosenttia.

Jos tämän pykälän 1 momentissa tarkoitettu kilpailun estyminen tai 2 momentissa tarkoitettuna yrityskaupan haitalliset vaikutukset voidaan välttää asettamalla yrityskaupan toteuttamiselle ehtoja, Kilpailu- ja kuluttajaviraston tulee esityksen tekemisen sijasta neuvotella ja määrätä tällaiset ehdot noudatettaviksi. Kilpailu- ja kuluttajavirasto ei voi määrätä yrityskaupalle ehtoja, joita yrityskaupan ilmoittaja ei hyväksy.

26 §

Käsittelymääräajat

Kilpailu- ja kuluttajavirasto tutkii yrityskauppaa koskevan ilmoituksen välittömästi. Ensi vaiheessa Kilpailu- ja kuluttajavirasto ratkaisee, onko asiassa ryhdyttävä jatkoselvitykseen. Jos Kilpailu- ja kuluttajavirasto ei anna päätöstä jatkoselvitykseen ryhtymisestä kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta, yrityskaupan katsotaan tulleen hyväksytyksi. Määräaika ei ala kulua, jos ilmoitus on olennaisesti puutteellinen.

Jollei Kilpailu- ja kuluttajavirasto aseta ehtoja eikä tee esitystä yrityskaupan kieltämisestä kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun se päätti jatkoselvitykseen ryhtymisestä, yrityskaupan katsotaan tulleen hyväksytyksi. Markkinaoikeus voi pidentää määräaikaan enintään kahdella kuukaudella.

Jos yrityskaupan osapuolet tai niihin 24 §:n 1—3 momentin mukaisessa suhteessa olevat tahot eivät toimita Kilpailu- ja kuluttajaviraston 33 §:n perusteella pyytämiä tietoja asetetussa määräajassa tai toimittavat tiedot olennaisesti puutteellisina tai virheellisinä, jatketaan tämän pykälän 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja käsittelymääräaikoja. Käsittelymääräaika jatketaan samalla määrällä päiviä kuin mitä tietojen toimittaminen myöhästyy

niiden toimittamiselle alun perin asetetusta määräpäivästä. Kilpailu- ja kuluttajavirasto antaa päätöksen käsittelymääräajan jatkamisesta.

29 §

Yrityskauppa markkinaoikeudessa

Markkinaoikeuden tulee antaa päätöksensä asiassa, jossa Kilpailu- ja kuluttajavirasto on esittänyt yrityskaupan kieltämistä, kolmen kuukauden kuluessa esityksen tekemisestä. Muutoin yrityskaupan katsotaan tulleen hyväksytyksi.

30 §

Yrityskauppaa koskevan päätöksen muuttaminen

Kilpailu- ja kuluttajavirasto voi hakemuksesta poistaa yrityskaupan toteuttamiselle asetetun ehdon tai lieventää sitä markkinaolosuhteiden olennaisen muutoksen tai muun painavan syyn johdosta.

Aikaisemman päätöksen estämättä markkinaoikeus voi Kilpailu- ja kuluttajaviraston esityksestä kieltää yrityskaupan tai määrätä sen purettavaksi taikka asettaa sen toteuttamiselle ehtoja, jos kaupan osapuolet ovat antaneet virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja, joilla on ollut olennainen vaikutus asian ratkaisuun, tai jos kauppa on pantu täytäntöön 25 tai 27 §:n vastaisesti. Edellytyksenä on lisäksi, että uutta käsittelyä koskeva Kilpailu- ja kuluttajaviraston esitys annetaan kaupan osapuolille tiedoksi vuoden kuluessa siitä, kun päätös sai lainvoiman tai kun yrityskauppa pantiin täytäntöön.

31 §

Asian käsittely Kilpailu- ja kuluttajavirastossa

Kilpailu- ja kuluttajavirasto selvittää kilpailunrajoituksia ja niiden vaikutuksia. Kilpailu- ja kuluttajavirasto ryhtyy toimenpiteisiin kilpailunrajoituksen tai sen vahingollisten vaikutusten poistamiseksi, jos se katsoo

elinkeinonharjoittajan tai elinkeinonharjoittajien yhteenliittymän rajoittavan kilpailua 5 tai 7 §:ssä taikka Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 tai 102 artiklassa tarkoitetulla tavalla ja toimenpiteisiin ryhtyminen on tarpeen terveen ja toimivan kilpailun turvaamiseksi markkinoilla.

32 §

Asioiden tärkeysjärjestys ja tutkimatta jättäminen

Kilpailu- ja kuluttajavirasto asettaa tehtävänsä tärkeysjärjestykseen.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto jättää asian tutkimatta, jos:

1) ei voida pitää todennäköisenä, että kyseessä on 5 tai 7 §:ssä taikka Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 tai 102 artiklassa tarkoitettu kielletty kilpailunrajoitus;

2) kilpailua kyseisillä markkinoilla voidaan epäilyllä kilpailunrajoituksesta huolimatta pitää kokonaisuudessaan toimivana; tai

3) asiaa koskeva toimenpidepyyntö on ilmeisen perusteeton.

33 §

Elinkeinonharjoittajan tietojenanto-velvollisuus

Elinkeinonharjoittaja ja elinkeinonharjoittajien yhteenliittymä ovat velvollisia Kilpailu- ja kuluttajaviraston kehotuksesta antamaan sille kaikki kilpailunrajoituksen sisälön, tarkoituksen ja vaikutuksen sekä kilpailuolosuhteiden selvittämiseksi ja 4 luvussa tarkoitetun yrityskaupan arvioimiseksi tarpeelliset tiedot ja asiakirjat.

Elinkeinonharjoittajan ja elinkeinonharjoittajien yhteenliittymän on myös annettava Kilpailu- ja kuluttajaviraston kehotuksesta tietoja ja asiakirjoja sen selvittämiseksi, onko elinkeinonharjoittajalla tai elinkeinonharjoittajien yhteenliittymällä määräävä markkina-asema.

34 §

Kutsuminen kuultavaksi

Jos se on välttämätöntä tutkinnan kohteeseen liittyvien tietojen keräämistä varten, Kilpailu- ja kuluttajavirastolla on oikeus kutsua kuultavaksi elinkeinonharjoittajan tai elinkeinonharjoittajien yhteenliittymän edustaja taikka muu henkilö, jonka voidaan perustellusta syystä epäillä toimineen kilpailunrajoituksen toteuttamisessa. Kilpailu- ja kuluttajavirasto voi tallentaa saamansa vastaukset. Kuulemisesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

35 §

Tarkastukset elinkeinonharjoittajan liiketiloissa

Kilpailu- ja kuluttajaviraston ja aluehallintoviraston asianomaisella virkamiehellä on oikeus tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi sekä 4 luvussa tarkoitettujen yrityskauppojen arvioimiseksi toimittaa tarkastus elinkeinonharjoittajan hallinnassa olevissa liike- ja varastotiloissa, maa-alueilla ja kulkuneuvoissa. Kilpailu- ja kuluttajavirastolla on velvollisuus Euroopan komission pyynnöstä toimittaa tarkastus siten kuin Euroopan unionin säädöksissä säädetään.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto avustaa komissiota tarkastusten suorittamisessa siten kuin niistä säädetään Euroopan unionin säädöksissä.

36 §

Tarkastukset muissa tiloissa

Kilpailu- ja kuluttajaviraston ja aluehallintoviraston virkamiehellä on oikeus tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi toimittaa tarkastus myös muissa kuin 35 §:ssä tarkoitetuissa tiloissa, jos voidaan perustellusti epäillä, että niissä säilytetään kirjanpitoa tai muita liiketoimintaan ja tarkastuksen kohteeseen liittyviä asiakirjoja, joilla voi olla merkitystä todistettaessa 5 tai 7 §:n taikka Euroopan unionin

toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 tai 102 artiklan vakavaa rikkomista.

Kilpailu- ja kuluttajaviraston on haettava 1 momentissa tarkoitettuun tarkastukseen ja Euroopan komission 2 momentissa tarkoitettuun tarkastukseen lupa markkinaoikeudelta etukäteen. Markkinaoikeus voi kieltää tarkastuksen, jos tarkastus olisi mielivaltainen tai liiallinen. Tutkiessaan, onko tarkastus mielivaltainen tai liiallinen, markkinaoikeus ottaa huomioon erityisesti epäillyn kilpailunrajoituksen vakavuuden, etsittyjen todisteiden tärkeyden, asianomaisen elinkeinonharjoittajan osallisuuden sekä sen, onko kohtuullisen todennäköistä, että tarkastuksen kohdetta koskevia kirjanpito- tai liikeasiakirjoja säilytetään tiloissa, joihin lupaa pyydetään.

37 §

Menettely tarkastusta toimitettaessa

Elinkeinonharjoittajan ja elinkeinonharjoittajien yhteenliittymän on tarkastusta varten päästettävä Kilpailu- ja kuluttajaviraston, aluehallintoviraston tai Euroopan komission virkamies taikka näiden valtuuttamat henkilöt hallinnassaan oleviin liike- ja varastotiloihin, maa-alueille ja kulkuneuvoihin. Tarkastusta toimittavalla virkamiehellä on oikeus tutkia elinkeinonharjoittajan ja elinkeinonharjoittajien yhteenliittymän liikekirjeenvaihto, kirjanpito, tietojenkäsittelyn tallenteet, muut asiakirjat ja data, joilla voi olla merkitystä tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvonnassa, ja ottaa niistä jäljennöksiä.

Toimittaessaan tarkastusta muissa kuin 35 §:ssä tarkoitetuissa tiloissa Euroopan komission, Kilpailu- ja kuluttajaviraston ja aluehallintoviraston virkamiehellä on 1 momentissa säädetyt toimivaltuudet mutta ei 2 momentissa säädettyjä toimivaltuuksia.

Euroopan komissio, Kilpailu- ja kuluttajavirasto ja aluehallintovirastot voivat tarkastuksessa käyttää apunaan muita valtuuttamiin henkilöitä.

38 §

Elinkeinonharjoittajan puolustautumisoikeus

Kilpailu- ja kuluttajavirasto ilmoittaa tutkinnan kohteena olevalle elinkeinonharjoittajalle, mikä on sen asema tutkinnassa ja mistä teosta sitä epäillään. Elinkeinonharjoittajalla on oikeus saada tiedot niin pian, kuin se on mahdollista ilman, että siitä voi aiheutua haittaa kilpailunrajoituksen selvittämiseksi.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto voi käyttää 33—36 §:n perusteella saatuja tietoja ainoastaan siihen tarkoitukseen, jota varten ne on koottu, ellei Kilpailu- ja kuluttajavirasto ole aloittanut uutta tutkintaa. Elinkeinonharjoittajalla ei ole velvollisuutta toimittaa Kilpailu- ja kuluttajavirastolle asiakirjoja, jotka sisältävät ulkopuolisen oikeudellisen neuvonantajan ja asiakkaan välistä luottamuksellisenä pidettävää kirjeenvaihtoa. Elinkeinonharjoittajan vastatessa Kilpailu- ja kuluttajaviraston esittämiin kysymyksiin sitä ei voida velvoittaa myöntämään, että se on toiminut 5 tai 7 §:n taikka Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 tai 102 artiklan vastaisesti.

Elinkeinonharjoittajalla on oikeus tulla kuulluksi, ennen kuin Kilpailu- ja kuluttajavirasto tekee seuraamusmaksuesityksen tai 5 tai 7 §:n taikka Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 tai 102 artiklan vastaisen menettelyn toteavan päätöksen. Kilpailu- ja kuluttajavirasto ilmoittaa elinkeinonharjoittajalle kirjallisesti tutkinnassa esiin tulleisiin seikkoihin liittyen sitä vastaan esittämänsä väitteet ja niiden perustelut. Kilpailu- ja kuluttajavirasto asettaa kohtuullisen määräajan, jonka kuluessa elinkeinonharjoittaja voi esittää Kilpailu- ja kuluttajavirastolle näkökantansa suullisesti tai kirjallisesti.

39 §

Salassa pidettävän asiakirjan luovuttaminen Viestintävirastolle

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, Kilpailu- ja kuluttajavirastolla on oikeus luovuttaa tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamisen yhteydessä saamansa tai laatimansa mai-

nitun lain 24 §:ssä tarkoitettu salassa pidettävä asiakirja Viestintävirastolle, jos se on Viestintäviraston tehtävien hoitamiseksi välttämätöntä.

40 §

Asiakirjan luovuttaminen toisen maan kilpailuviranomaiselle

Kilpailu- ja kuluttajaviraston hallussa olevan salassa pidettävän asiakirjan luovuttamisesta ulkomaiselle kilpailuviranomaiselle säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 30 §:ssä.

41 §

Aluehallintoviraston tehtävät

Aluehallintovirasto selvittää kilpailuolosuhteita ja kilpailunrajoituksia sekä Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimeksiannosta ryhtyy muihin toimenpiteisiin kilpailun edistämiseksi toimialueellaan.

44 §

Muutoksenhaku

Kilpailu- ja kuluttajaviraston tämän lain nojalla antamaan päätökseen saa hakea muutosta markkinaoikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Kilpailu- ja kuluttajaviraston 26 §:n 1 momentin taikka 45 §:n 1 momentin nojalla antamaan päätökseen ja päätökseen toimittaa 35 §:ssä tarkoitettu tarkastus ei saa hakea muutosta valittamalla. Kilpailu- ja kuluttajaviraston 17 §:n 3 momentin tai 26 §:n 3 momentin nojalla antamaan päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla. Yrityskaupan ilmoittaja ei saa valittaa Kilpailu- ja kuluttajaviraston 25 §:n nojalla antamasta päätöksestä, jolla ilmoittajan esittämät ehdot on määrätty noudatettaviksi. Kilpailu- ja kuluttajaviraston 9-11 §:n tai 33 §:n nojalla antamaa päätöstä on valituksesta huolimatta noudatettava, jollei markkinaoikeus toisin määrää.

45 §

Väliaikaismääräykset

Jos kilpailunrajoituksen soveltaminen tai toimeenpaneminen on tarpeen estää välittömästi, Kilpailu- ja kuluttajavirasto voi antaa tätä tarkoittavan väliaikaisen kiellon. Kilpailu- ja kuluttajavirasto voi myös väliaikaisesti velvoittaa elinkeinonharjoittajan toimittamaan hyödykkeitä toiselle elinkeinonharjoittajalle vastaavanlaisilla ehdoilla kuin se tarjoaa niitä muille elinkeinonharjoittajille.

Kilpailu- ja kuluttajaviraston on tehtävä pääasiaa koskeva päätöksensä ja 12 §:n 3 momentin mukainen esitys markkinaoikeudelle seuraamusmaksun määrittämisestä 60 päivän kuluessa väliaikaismääräyksen antamisesta. Markkinaoikeus voi Kilpailu- ja kuluttajaviraston edellä tarkoitettuna määräaikana tekemästä hakemuksesta pidentää tätä aikaa. Jos Kilpailu- ja kuluttajavirasto ei tee pääasiaa koskevaa päätöstä tai esitystä säädettyssä määräajassa, kiello tai velvoite raukeaa.

Ennen kuin Kilpailu- ja kuluttajavirasto antaa väliaikaisen kiellon tai velvoitteen, sen on varattava elinkeinonharjoittajalle tai elinkeinonharjoittajien yhteenliittymälle tilaisuus tulla kuulluksi, jollei asian kiireellisyydestä tai muusta erityisestä syystä muuta johdu.

46 §

Uhkasakko

Kilpailu- ja kuluttajavirasto voi asettaa tämän lain nojalla asettamansa ehdon tai antamansa määräyksen, kiellon tai velvoitteen noudattamisen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi markkinaoikeus.

49 §

Kilpailu- ja kuluttajaviraston kuuleminen

Tuomioistuimen on kilpailunrajoitusta koskevaa asiaa käsitellessään varattava Kilpailu- ja kuluttajavirastolle tilaisuus tulla kuulluksi.

Käsitellessään 20 §:n 1 momentissa tarkoi-

tettua korvauskannetta tuomioistuin voi pyytää Kilpailu- ja kuluttajaviraston lausunnon.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2013.

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 2012

Tasavallan Presidentti
SAULI NIINISTÖ

Työministeri *Lauri Ihalainen*